

‘Familie zal moeten helpen in verpleeghuis’

Politicoloog en verpleegkundige Job van Amerongen stelt dat familie zal moeten helpen in het verpleeghuis. Ook een verplichting hoort daar volgens hem bij.

„Laat de overheid beginnen met de erkenning dat de afschaffing van de verzorgingshuizen een van de meest ondoordachte bezuinigingen aller tijden is. En vervolgens komen met plannen om verzorgingshuizen te bouwen”, oppert Job van Amerongen. FOTO: ANP/HH

Het is crisis in de ouderenzorg en meer specifiek in de verpleeghuiszorg,ervaart Job van Amerongen op de werkvloer. „Op meerdere plekken komt het kunnen bieden van basiszorg in het geding. Het gaat niet meer. Dat de familie zich nadrukkelijker bemoeit met zorg en welzijn in het verpleeghuis, is onvermijdelijk.”

Minister Faber riep recent een asielcrisis uit. De verontwaardiging was – en is – groot. Toegegeven: iets als crisis bestempelen is een zwaar middel. Toch lijkt de problematiek rond asiel een aanpak als crisis wel te rechtvaardigen. Het biedt qua beleidsmaatregelen mogelijkheden die anders niet geboden worden.

Een crisisaanpak zou ook moeten gelden voor de ouderenzorg en meer specifiek de verpleeghuiszorg, een beleidsterrein met twee politiek verantwoordelijken namens de PVV. Fleur Agema is minister voor Volksgezondheid, Vicky Maeijer haar staatssecretaris voor Langdurige Zorg. Gezien de compassie met en de kennis van het beleidsterrein verdienen de dames meer dan het voordeel van de twijfel. De notitie van Agema's voorganger Conny Helder – 'Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen' – is een goede eerste aanzet. Maar het is niet voldoende.

Van belang is allereerst om te onderkennen dat het niet 'nog net allemaal wel gaat'. Het gaat niet meer. Op meerdere plekken komt het kunnen bieden van basiszorg in het geding. Om die afschuwelijke beeldspraak nog maar eens te gebruiken: het is vijf over twaalf. En iedereen in het veld zou dat moeten uitstralen.

Een volgende belangrijke onderkenning is dat het verpleeghuis niet

meer de pretentie kan hebben 'alles' te verzorgen. Dat de familie zich nadrukkelijker bemoeit met zorg en welzijn in het verpleeghuis, is onvermijdelijk. Veel verpleeghuizen pakken deze uitdaging ook op en er zijn gelukkig steeds meer familieleden die aan de oproep tot meer betrokkenheid gevolg geven. Echter, nog steeds te weinig. Aan dwang – nu nog een taboe – valt niet te ontkomen. Daartoe ontbreekt nu nog het instrumentarium. En kunt u zelf niet leveren: dan toch zeker wel iemand namens u?

Het verpleeghuis als instituut is aan een herwaardering toe. De laatste jaren zien we het verpleeghuis als een plek waar je slechts in uiterste noodzaak terecht moeten komen. 'Zo lang mogelijk thuis wonen

'Aan dwang – nu nog een taboe – valt niet te ontkomen'

onder zo goed mogelijke omstandigheden' is echter een hol mantra wanneer – oneerbiedig gezegd – de 91-jarige lamme de 93-jarige blinde moet stutten. Deze constatering maakt dat het aantal verpleeghuisplekken moet worden uitgebreid. Dat kost geld. Dat moet een beschaafde samenleving echter kunnen opbrengen. Daarnaast mag de verdwijning van het verzorgingshuis geen gedane zaak zijn die geen keer neemt. Laat de overheid beginnen met de erkenning dat de afschaffing van de verzorgingshuizen een van de meest ondoordachte bezuinigingen aller tijden is. En vervolgens komen met plannen om ver-

zorgingshuizen te bouwen.

De crisis in de verpleeghuizen vormt ook meer dan reden genoeg om het oude CDA-idee van een maatschappelijke dienstplicht weer van stal te houden. Een gedwongen kennismaking van een jaar na de middelbare schooltijd vanaf 18 jaar met de plek waar de meest kwetsbaren van onze samenleving verblijven: ik geloof niet dat iemand daar slechter van zal worden.

Er is de afgelopen jaren het een en ander gedaan aan verbetering van de salarissen in de verpleeghuiszorg. Lovenswaardig. Maar onvoldoende. Wat nu nodig is, is de erkenning dat verpleeghuiszorg in veel opzichten complexe en specialistische zorg is. Het is zorg geboden aan mensen op weg naar het levenseinde. Maar de gerechtvaardigde vraag is: moet dat anders gewaardeerd worden dan curatieve zorg? Ik vind principieel van niet. Het moet aantrekkelijker worden om in vaste dienst in het verpleeghuis te komen werken. Dat zal ook een rem zetten op het inzetten van peperdure en niet altijd even effectieve zzp'ers. Agema en Maeijer zouden de marktwerking in de zorg expliciet als ongewenst moeten verklaren.

Laten we eerst een aanvang maken met het creëren van betere werkomstandigheden in de verpleeghuizen en tot die tijd staken met oproepen om meer uren te gaan werken. Zorgverleners in de verpleeghuizen werken niet voor niets in deeltijd. Het is loodzwaar werk. 'Een paar uurtjes meer werken lost het probleem op' is gemakzuchtige bureaupraat.

Job van Amerongen werkt als verpleegkundige in de ouderenzorg en is politicoloog.